

миналото, което сме осъзнали като важно за нас, се вписва в съвременността, създава връзки между общности и култури, между култури и територии. Тези връзки спомагат за осъществяване на континуитета, непрекъснатостта във времето на общностите (Давалон л.). От „следи“ наследството се превръща в нещо живо, живеещо днес, което се развива и управлява (Бокова 2006).

Територията и наследството се интерпретират не като дадени априори, а като неразделна част от действията на местни общности и държавни политики, насочени към конструиране, валоризиране и инструментализиране на определени ресурси¹. В този смисъл в него се включват не само отделни обекти на наследството, а селището (селото, градът), природният ландшафт като територия, която се наследява. Полето на наследяването се разширява от безвъпросното допреди наследство (историческия или архитектурен паметник), към места, които се определят като характерни за даден тип пространство, също към такива, на които се придава ценност като начин на живот. Вниманието се насочва към практики и към създаване на места на наследството, които извеждат проблеми за локуса като сцена на културни дейности, осмислени като традиционни и легитимирани като наследство, за взаимодействието на природни и културни фактори, за естетизацията и символизацията на средата и др. Селото и градът започват да се мислят и изследват като културен пейзаж².

Научната рефлексия се насочва към възможностите на наследството да конструира общности и мрежи, да задава колективни и индивидуални

1 Вж. например Давалон л.; Серкле 2004; Бокова 2006; Бокова 2008; Гри 2006; Клементе 2006; Кръстанова 2011; Кръстанова 2012; Живр 2012; Парушева 2012.

2 В Препоръка 95(9) на Съвета на Европа (1995) понятието „пейзаж“ е определено като „формална експресия на многобройните взаимовръзки, съществуващи в даден период от време, между човек или общество и топографски дефинирана територия, чийто облик е резултат от действието през времето на природни и човешки фактори и на комбинацията от тях“. Пейзажът притежава културно измерение, защото той се определя и характеризира от начина, по който дадена територия е възприемана от човек или общество; свидетелство е за миналите и настоящи връзки между хората и тяхната обкръжаваща среда; има принос в обособяването на местна култура, чувственост, практики, вярвания и традиции“. В Европейската конвенция за пейзажа (Флоренция 2000) той е формулиран като „територия, възприемана като такава от хората, чийто характер е резултат от действието и взаимодействието между природни и/или човешки фактори“. Различни рефлексии в тази посока вж. Стоянова 2001; Кръстанова 2004; Златкова 2007; Велков 2009; Бокова 2012; Бокова 2013.